

80. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2022

DABASZINĀTNIEKŠ ZBIGŅEVŠ MEŠKOVSKIS POĻU IZGLĪTOŠANAS LATVIJĀ ATJAUNOTAIS

Ivans Griņevičs, RPII «Laismiņa», RBJSS «Rīdzene»
RPII «Kamenīte», Rīgas Anniņmuižas vidusskola

Poļu mantojuma pēdējie pētījumi

- Latvijas-Polijas robežstacija “Zemgale” gadsimta garumā
- Latvijas Republikas Izglītības ministrijas Mazākuma tautību departamenta Poļu izglītības pārvaldes pirmais priekšnieks Jāzeps Rončevskis (1864-1921) (līdzautore Oļga Vaļkova)
- Rīgas Politehnikuma absolvents un mācībspēks – profesors Jozefs Rončevskis (1864–1921) (līdzautore Alīda Zigmunde)
- Выпускник Рижского политехникума Иосиф Рончевский – основоположник металлургической лаборатории Томского технологического института

http://rshps.org/wp-content/uploads/2018/08/Tom_2_ot_23_08_2018.pdf

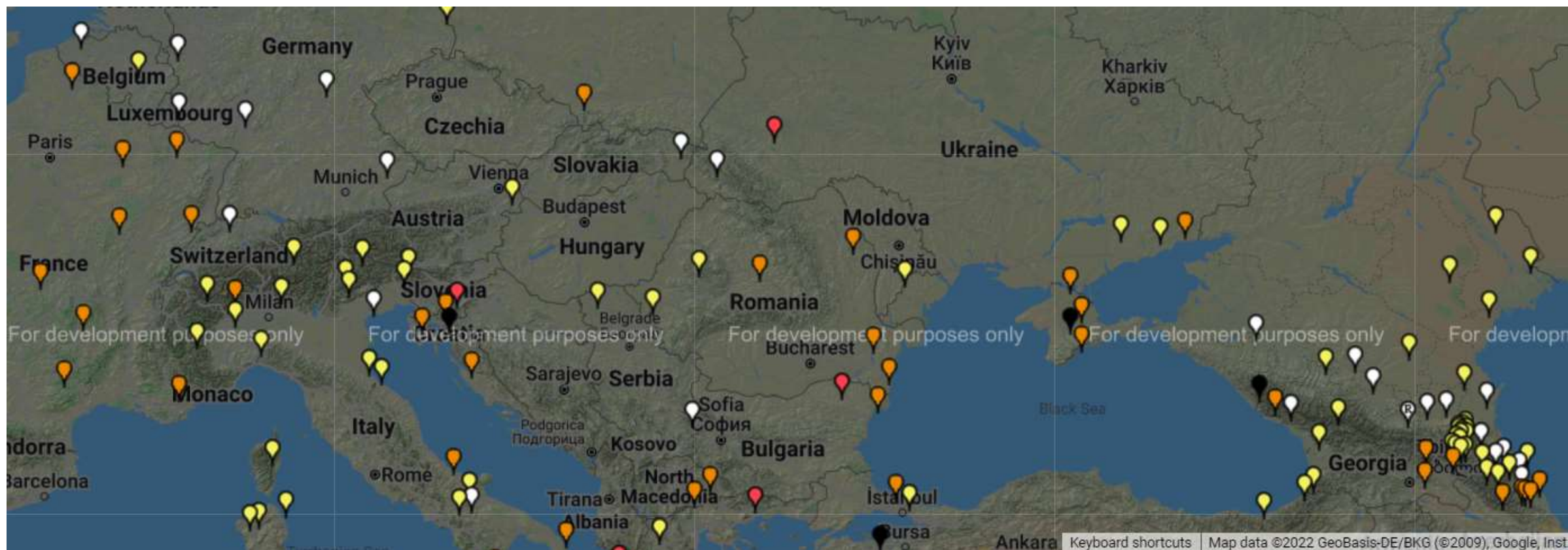
**Bioloģijas un ķīmijas skolotājs,
bioloģijas zinātņu doktors, biologs,
eksperimentālas grāmatas Bioloģija 6. kl. autors
Zbignevs Meškovskis (11.10.1949 - 03.05.2021)
ir poļu izglītošanas Latvijā atjaunotais**

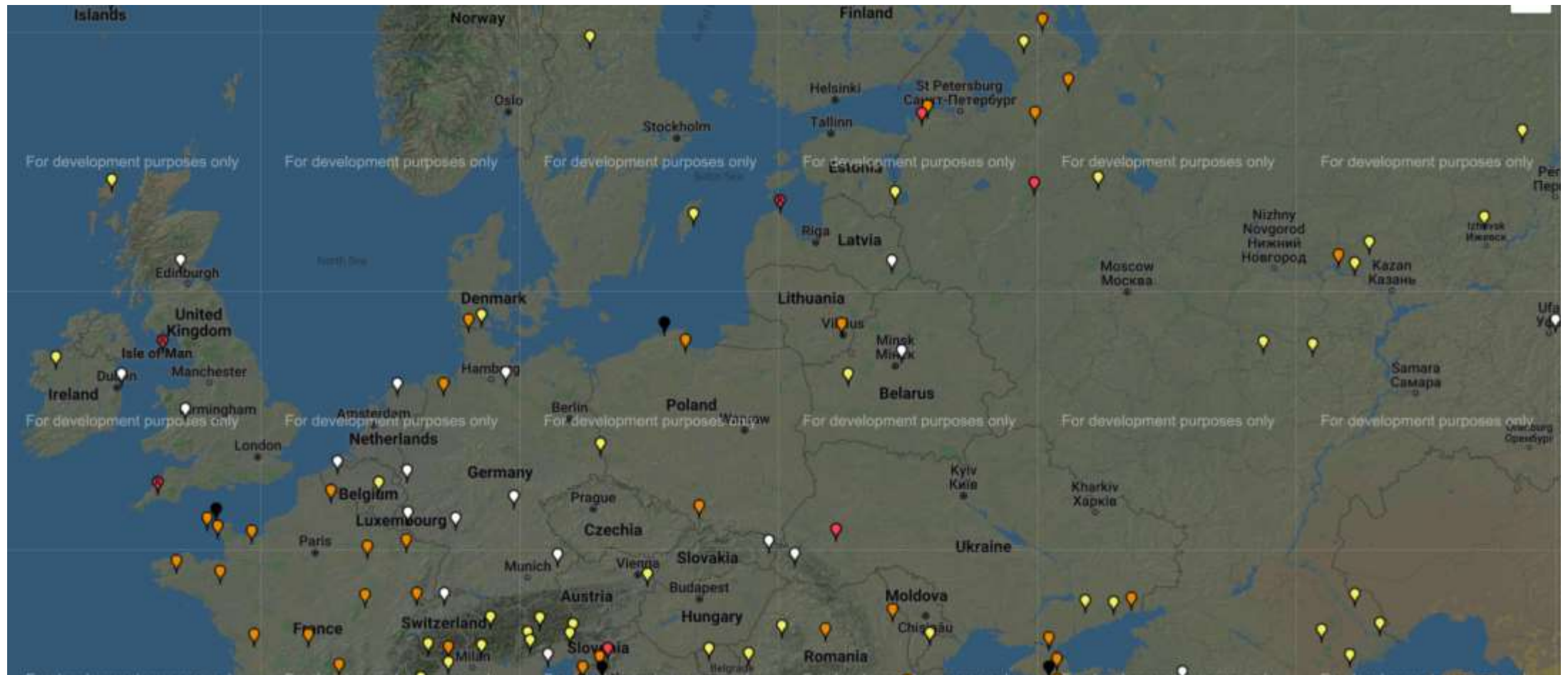
Ievads

- 21. februārī UNESCO atzīmē Starptautisko dzimtās valodas dienu
 - ✓ Tas izveidošanas mērķis ir veicināt valodu un kultūru daudzveidību un daudzvalodību, jo pasaulē aptuveni puse no valodām ir apdraudētas, un vairums no tām stāv uz izmiršanas sliekšņa.
- Pēc 2009. gada UNESCO ziņojuma visvairāk valodu (196 valodas) ir apdraudētas Indijā, Amerikas Savienotās Valstīs (192 valodas) un Brazīlijā (190 valodas).
 - ✓ Katru 2.-3. nedēļu pasaulē izzūd viena valoda.
 - ✓ Daudz apdraudētu valodu ir Eiropā, Baltijā un arī Latvijā.
 - ✓ Saskaņā ar Pasaulē valodu atlantu (UNESCO) Eiropas Savienībā ir 128 valodas, kas ir uzskatāmas par apdraudētām (sk. att.).

UNESCO Interactive Atlas of the World's Languages in Danger

UNESCO Interactive Atlas of the World's Languages in Danger

Poļu mācību iestāžu uzplaukums

- Pēc Latvijas Republikas proklamēšanas, pirmajā desmitgadē, mūsu valstī strauji veidojās latviešu un mazākumtautību skolas
- Arī poļu sākumskolas, pamatskolas, ģimnāzijas un komercskola
- **1930./1931. mācību gadā, darbojās 49 poļu mācību iestādes**
- Pēc K. Ulmaņa apvērsuma mazākumtautību skolu skaits sāka strauji samazināties

Poļu mācību iestāžu slēgšana

- I. Staļina režīms slēdza palikušas poļu mācību iestādes
- **Padomju gados poļu skolas Latvijā bija slēgtas**
- Poļu etniskā minoritāte **pusgadsimta bez skolām**
- Izglītošana poļu valodā skolās sāka atjaunoties 1989. gadā
- Pieticīgs Dr. biol. Zbignevs Meškovskis, Latvijas Universitātes audzēknis, kļuva par **poļu bērnu izglītošanas dzimtajā valodā** pirmo atjaunotāju Latvijā

UNESCO ģenerāldirektores Odrijas Azulejas vēstījums par godu Starptautiskajai dzimtās valodas dienai 2022. gada 21. februārī

sešās valodās

... Сегодня четверо из десяти учащихся в мире не имеют возможности обучаться на языке, на котором они говорят и который они понимают лучше всего: как следствие, процесс их обучения оказывается построенным на непрочном фундаменте. ...

... Вот почему в этот Международный день я призываю всех, кто имеет такую возможность, встать на защиту языкового и культурного разнообразия, представляющего собой универсальное собрание общих для всего человечества правил.

Одрэ Азуле

Pētījuma mērķis

- Informēt par bioloģijas un ķīmijas pasniedzēju, bioloģijas zinātņu doktoru, Itas Kozakevičas līdzgaitnieku Latvijas Poļu savienībā un pirmās poļu klases atjaunošanā Latvijā
- Sagatavot rakstu Polijas izdevumam «Świat Inflant»*

*«Świat Inflant» - miesięcznik literacko-naukowy wydawany od 2004 roku, poświęcony Europie Północno-Wschodniej

Pētījuma materiāli

- Meškovskis Zbigņevs.
LU Arhīvs,
Studenta lieta
Nr. 2009. Apr. Nr. 36p,
36 lapas.
- Meškovskis Zbigņevs.
LU Arhīvs,
Aspiranta lieta (1977-
1980) Nr. 985. Apr. Nr. 2,
18 lapas.

PĒTERA STUČKAR
LATVIJAS VALSTS UNIVERSITĀTES
KADRU DAĻA

LIETA Nr. 681112

1. Fakultāte BIOLOĢIJAS

2. Uzvārds, vārds, tēva vārds
MESKOVSKIS ZBIGNEVS DANIELA d.

Sākta _____ 19__ g.
Nobeigta _____ 19__ g.
_____ lapas

nodots arhīvā ar Nr. _____

MEŠKOVSKIS Z. D.
dānas 681112

LATVIJAS VALSTS UNIVERSITĀTES
KADRU DAĻA

LIETA Nr. _____

1. Amats aspirants
spec. botānika

2. Zinātniskais grāds _____

3. Zinātniskais nosaukums _____

4. Uzvārds, vārds, tēva vārds
Meškovskis Zbigņevs
Daniela d.

Sākta 20. decembrī 1977 g.
Nobeigta 30. janvārī 1980 g.
18 lapas

Nodots arhīvā ar Nr. _____ 19__ g. _____

Izglītības iegūšana

- Dzimis

1949. gada 11. oktobrī,
Rīgā

- Izglītību ieguva:

- ✓ 1957.-1965. g. Rīgas 28. pamatskolā
- ✓ **1965.-1968. g. Rīgas 3. vidusskolā**
- ✓ 1968.-1973. g., 1977.-1980. g. Latvijas Universitātē

Darbs skolas un LU brīvlaikā

- 1964.-1967. g. Rūpnīca «Полиграфремонт»
- 1969.-1970. g. Latvijas Universitāte
- 1970. g. Научно-реставрационная ремонтная контора Минкультуры ЛССР
- 1972. g. Латвийская Аэрофотолесоустроительная контора Всесоюзного аэрофотолесоустроительного объединения «Леспроект» Госкомитета Совета Министров СССР
- **1973. g. Pedagoģiskā prakse 5. kursā, Rīgas 3. vidusskolā**

LU rekomendācija studijām Vācijā

24

ХАРАКТЕРИСТИКА-РЕКОМЕНДАЦИИ

студента II курса Биологического факультета Латвийского ордена
Трудового Красного Знамени государственного университета
имени Петра Стучки
М Е Ш К О В С К О Г О Збигнева Даниеловича.

Мешковский З. Д. родился в 1949 году в г. Риге в семье
рабочих. Поляк. Член ВЛКСМ с 1965 г. Отец – оператор в ЦКБ
бумажной фабрики, мать – кондуктор Рижского автобусного парка,
сестра работает на заводе "Коммутатор". Владеет латшским, рус-
ским, польским, частично английским языками.

На Биологический факультет поступил в 1968 г. Учится
хорошо и отлично. Принимает активное участие в общественной
работе, совместно со студенткой IV курса Кивите С. руководит
сектором идеологического воспитания факультетского комсомольского
бюро, является членом комиссии ленинских зачетов. Свои обязан-
ности выполняет с чувством долга и ответственности.

Общественная работа не мешает Мешковскому З. достичь
хороших успехов в учебе и научной работе. Является активным членом
кружка ботаники СНО. На конкурсе научных работ студентов за работу
"Применение математических методов при определении поврежденных
лесных вредителей" получил II премию по университету и III премию
по республике. Интересуется биологическим моделированием.

Отзывчив к товарищам. Политически грамотен. Морально
устойчив.

Рекомендуем студента Мешковского З. Д. для поездки
на учебу в области ботаники в ГДР /по систематике растений в
университете в Галле на Саале/.

Характеристика-рекомендация утверждена на парткоме
университета ..10. февраля 1970 года, протокол № 15.

Ректор: /В. Штейнберг/
Секретарь партийного комитета: /Р. Кондратович/
Председатель местного комитета: /А. Варславан/
Ю. Микельсон/
Секретарь комитета комсомола: /К. Барон/
Кировский РК КП Латвии рекомендует Мешковского Збигнева
Даниеловича для поездки в ГДР.
16 марта 1970 г. Секретарь Кировского РК КП Латвии

Dienests PSRS armijā

- 1973.-1975. g. Vada komandieris
Командир взвода военной части 60905
Министерства Обороны СССР
 - ✓ Kaļiņingradas apgabals, pilsēta Gvardejska

Zivsaimniecības pētniecības institūts

- 1975. - 1977. g. – Baltijas Zivsaimniecības zinātniskās pētniecības institūta
 - ✓ vecākais inženieris

Brauciens uz Poliju pie Sudolas Sofijas

- 1976. gadā vizīte pie radiem uz Poliju
 - ✓ «...В ПНР был в сентябре-октябре 1976 года с визитом у родственников. Судол Зофия Болеславовна, родилась на территории ПНР, медсестра, двоюродная сестра.....»
 - ✓ 1980. gadā

Pēteris Stučka Latvijas Valsts Universitāte

- 1977. - 1980. g. – aspirants
norīkots darbam uz Liepājas
Pedagoģisko institūtu
- ✓ Aizstāv disertāciju par tēmu:
**«Изменение динамики
реакции древесных растений
под влиянием антропогенного
воздействия».**

Pirmās poļu klases atklāšana Rīgā 1989.g.

Ita Kozakeviča,
Dr. Zbignevs Meškovskis,
Rišards Bondzinski,
Jānis Kohanovičs

Rīgas 3. vidusskola

Pirmā poļu klase,
20 sešgadīgi mazuli

Poļu klases atvēršana Rīgas 3. vidusskolā

- ✓ 1989.gada 1.septembrī Centra rajona Izpildkomitejas izglītības nodaļa, pamatojoties uz Latvijas poļu kultūras biedrības iesniegumu, Rīgas 3.vidusskolā atvēra poļu klasi ar pirmajiem 20 poļu bērniem, bet nākošajā mācību gadā darbojās jau 2 klases ar 46 bērniem kopskaitā.
- ✓ Pagarinātās dienas nodarbības skolas lielā noslogojuma dēļ no plkst.13.00-18.00 notika Kirova rajona skolēnu jaunrades namā, kas atradās skolai kaimiņos Grēcinieku ielā 28.
- ✓ 1991.gada 21.augustā (Maskavas Puča laikā) tika atvērta Rīgas Poļu vidusskola Centrā rajonā Kr.Valdemāra ielā 14.
- ✓ 1992.gadā skolas ēka Kr.Valdemāra ielā 14 tiek denacionalizēta un atgriezta tās likumīgajiem īpašniekiem, kuri pieprasīja ļoti augstu īres maksu, tādēļ tika izlemts skolai meklēt citas telpas.
- ✓ 1993.gada vasarā skola tika izvietota 184.bērnudārza telpās, Nīcgales ielā 15. Skolas telpas atradās vecajā bijušā bērnudārza ēkā un skolā varēja mācīties trīs bērnudārza grupas, sākumskola, pamatskola, vidusskola, pagarinātās dienas grupas, interešu pulciņi, svētdienas skola.

Poļu klases atvēršana Daugavpilī

- ✓ 1989. gadā Daugavpils Eksperimentālajā skolā bija atvērta pirmā poļu klase (16 skolēni), bet 1990. gadā - otra 1. klase (19 skolēni).
- ✓ 1991. gadā ēkā Varšavas ielā 2 bija oficiāli atklāta poļu pamatskola, kurā, tās atklāšanas brīdī, mācības uzsāka 85 audzēkņi. Liela nozīme poļu skolas izveidē bija poļu biedrībai „Promień”, kā arī bijušo Daugavpils poļu skolu skolēnu un skolotāju, kā arī potenciālo izglītojamo vecāku, radnieku iniciatīvai.

Poļu klases atvēršana Rezeknē

- ✓ 1993.gada 1.septembrī Rezeknē, Kaļķu ielā 12 poļu skola uzsāk darbību kā sākumskola ar 22 skolēniem. 1997.gada martā skola tiek akreditēta kā pamatskola un pārceļas uz jaunām, no bērnudārza pārbūvētām telpām Lubānas ielā 49.

Publikācijas

- ✓ Мешковский З.Д. Изменение динамики реакции древесных растений под влиянием антропогенного воздействия : Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. биол. наук : (03.00.05). - Л., 1984. - 19 с. : граф.. - Библиогр.: с. 18-19 (8 назв.)
- ✓ Мешковский, Збигнев. Польский язык - с детского сада : [О возобновлении польск. школ : Рассказывает зам. пред. Латв.-Польск. союза и пред. ком. по образованию] / Збигнев Мешковский, Ришард Бондзинский ; Записала Илзе Корнева. Ригас Балсс, 1990, 12 нояб.
- ✓ Meškovskis, Zbigņevs. Botānika 6. klasei : eksper. māc. grām. / Zbigņevs Meškovskis. Rīga : Retorika A, 2001. 158 lpp. : il. ; 22 cm. ISBN 9984670503
- ✓ «Ita Kozakiewicz, czyli ideały z 1990 roku gdzieś się zawieruszyły»

Šecinājumi

- ✓ Par šo izcilo dabaszinātnieku, bioloģijas zinātņu doktoru, sabiedrisko darbinieku ir maz informācijas.
- ✓ Z. Meškovska dalība Vispasaules poļu zinātnieku kongresā 1989. gadā nesa mūsu Latvijas vārdu pasaulē.
- ✓ Viņu var uzskatīt par poļu izglītošanas Latvijā atjaunotāju.
- ✓ «Ita Kozakiewicz, czyli ideały z 1990 roku gdzieś się zawieruszyły» ir Zbignewa Meškovska pēdējais raksts..
- ✓ Atmodas laikā Latvijas poļu savienības priekšsēdētājas Itas Kozakevičas vietnieks
- ✓ LPS Rīgas nodaļas priekšsēdētājs.
- ✓ Atjauno poļu izglītošanu dzimtajā valodā Latvijā.
- ✓ Sākot ar 1989. gadu kopā ar Rišardu Bondzinski ver vaļā pirmās poļu klases un veido eksperimentālo poļu skolu Rīgā.
- ✓ Izdot eksperimentālo mācību grāmatu «Botānika 6. klasei».

Paldies par uzmanību!
biedriba_inflanty@inbox.lv

